

**Gerbiamieji SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas -
kia pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!**

Tėvynė

Lithuanian Weekly
Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance
of America

JUOZAS PETRENAS
EDITOR
BERTHA PIVARONAS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States \$4.00
To Foreign Countries \$5.00
397 West 30th Street
New York, N. Y. 10001
Tel. Lachawanna 4-5032

SLA kuopų pranešimai ir skubūs
rašai redakcijai reikia siųsti ne-
vėlu, kaip prieš savaitę, laikra-
čio numerio išėjimui.
Keičiant adresą būtina pranešti
senasis adresas ir nurodyti naujo
adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija
nėra atsakinga.



Įvertinimas pasiaukojimas lietuviškame darbe

Buvo sunkūs lietuviams ateiviams 1886 metai. Jau daug mūsų tėvynainių šioje šalyje gyveno, tikėdamiesi rasti sau gražų ir laimingą gyvenimą. Bet jų būklė toli gražu nebuvo giedri. Svetima, šalis pirmiesiems ateiviams nebuvo palanki. Skriaudė juos darbdaviai, sunkino jų kasdienį gyvenimą neįprasta šalies tvarka, o ir asmeninių bei šeimyninių sunkumų netrūkdavo. Kiekvienas lietuvis glaudėsi ten, kur rado patogesnes sąlygas. Save gelbėdami nuo čia minimų vargų ir sunkumų, jie bandė steigti, kai tada sakydavo, "draugystes". Bet ir jos, tos draugystės, būdamos nestiprios, maža ką galėjo pagelbėti.

★ ★ ★

Atėjo išmintingi žmonės ir pašaukė visus lietuvius į vienybę, pakvietė ir esamas draugystes jungtis į vieną didžiulę organizaciją, kurią pavadino Susivienijimu. Pagal šios organizacijos steigėjų mintį, Susivienijimui turėjo priklausyti visi geros valios lietuviai, be pažiūrų ir įsitikinimų skirtumų. Bet ir tada Susivienijimas nebuvo turtingas, jo ižde buvo pradžioje tik šimtai vargstančių lietuvių sudėtų dolerių. Platesnio organizacinio darbo sunkumai, o lygiai ir pradžioje pasireiškė nesutarimai, žymiai sukleidę organizacijai augti ir praturtėti. Geras noras vadovaudamiesi mūsų veikėjų darbo kiek galėdami ir teikė savo narius pagalbą, kokią tomis sąlygomis buvo galima teikti.

★ ★ ★

Tačiau šiandien matome kitą vaizdą. Susivienijimo kapitulai artinasi prie keturių milijonų dolerių, o Susivienijimo kuopos šiandien randamos kiek vienoje žymesnėje lietuvių kolonijoje.

★ ★ ★

Kaip gi, kokių būdu įvyko šis stebuklas, kad Susivienijimas pasidarė žymiausia lietuvių fraternalinė organizacija, sutraukusi didžiulius lietuvių skaičius vieningam tautiniam visuomeniniam darbui?

Kaip pradžioje organizacija buvo silpna, gal tokia ir būtų pasilikusi, jeigu nebūtų buvę pasiaukojusių veikėjų, kurie ištisus dešimtmečius Susivienijimui dirbo ir atidavė sa-

JURGIS BALTRUSAITIS JŪROJE

Tolyn į dieną
Tarp žydrio plotų
Plaukiu aš vienas
Ratu liepsnotu!

Bangyne kelias
Nenužmėtas...
Man dulkės žalios
Užpustė pėdas...

Su mirksnio būrėm
Lengvai pavėja
Beribėm jūrėm
Laivelis skrieja...

Aušros dvelkimą
Ant okeano,
Kartų likimą,
Skudulį mano, —
Išdidų prita,
Kur mirčių niekia
Ir drąsą godą,
Vežuos į priekį!

Bangų ertovė,
Lakus jų sniegas —
Mana pastogė
Ir mano miegas...

Šviesa, ramumas
Aplinkui plyti,
Ir laužo dūmas
Krantė matyti!

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

• Juozas Pronskas, Naujienų štabo narys, sumanė vasaros poilsio savaitės praleisti Aliaskoje ir dabar savo laikraštyje rašo išpildžius. Įdomi jo pastaba, kad "Tai šalis daug vertingesnė už mėnulį, nors Amerikai mėnulis jau kainavo daugiau kaip 25 milijonus dolerių, kai tuo tarpu Aliaską Amerika pirkė iš rusų caro tik už 7 milijonus ir du šimtus tūkstančių dolerių, po 2 centus akruui".

• Romas Kankus, gimes Rytprūsijoje, išaugęs Kempe no tremtinių stovykloje, Chicagoje išėjęs mokslus, studijuodamas pradžioje ekonomiją, vėliau istoriją ir literatūrą. Įstojęs į kariuomenę, įgijo svarbias specialybes: parašiutininko, helikopterio valdytojo, pagaliau piloto. Prezidento aktui jam suteiktas "war-rant officer" laipsnis. Jis nusistatęs siekti karinės karjeros.

• Vytas-Vincas Vosylius žuvo Vietname. Jo šeima gyvena East Saint Louis, Ill. Jauno lietuvių žuvimą skaudžiai pergyveno ne tik jo šeima, bet ir visa negausi vietinė lietuvių kolonija.

• Lietuvių tautinių šokių Instituto valdyba ateinančiame sezone planuoja savo veiklą praplėsti. Tarp kito rengiamasi įsteigti tautinių šokių mokytojų mokyklą.

• Vytas-Vincas Vosylius žuvo Vietname. Jo šeima gyvena East Saint Louis, Ill. Jauno lietuvių žuvimą skaudžiai pergyveno ne tik jo šeima, bet ir visa negausi vietinė lietuvių kolonija.

★ ★ ★

Štai kodėl mes neužmirštame ir pagarbui žodžiu minime visus savo pirmuosius veikėjus, o ypačiai išaukština mi tie, kurių veikimas buvo organizacijai pažymėtinau nau-dingas. O šiuos žodžius parašyti mus paskatino SLA garbės narės Jadvygos Tumavičienės laiškas SLA prezidentui, kuriame ji mini, jog ir sirgdama ir daug jėgų neturėdama vis tik sugebėjo ir dabar gauti naujų narių ir jau pasiuntė SLA Centrai jų aplikacijas.

Jadvyga Tumavičienė yra šiandien ir pasilikusi ateities gražiuoju pavyzdžiu, kaip pasiaukojimo Susivienijimui sim-bolis. Garbė jai!

• Justinas Marcinkevičius už savo kūrinių, Mindaugo — Lietuvos karaliaus žygius parvaizduojančių, gavo 1968 metų literatūros premiją.

• Dr. Algirdas Budreckis tapo laimingas tėvas, jo žmona Giedrė jam padovanojo sūnų.

• Vladas Pauza, Detroito Aušros liutuanistinės mokyklos vedėjas, skelbia, kad jo vedamoje mokykloje mokslas prasidės netrukus, tad norintieji mokyti, kviečiami registruotis. Praeitais metais mokykloje buvo 8 skyriai.

• Kristijono Donelaičio poemą Metai, kaip rašo Zobarskaitė, literatūros tyrinėtoja Vilniuje, skaitė didysis vokietis poetas W. Goethe ir lygi-no šį kūrinių su Homero raštais.

• Futbolas dabartiniu metu Lietuvoje ypatingai plečiamas. Futbolo žaidimuose dalyvavę net 1200 jaunų žaidėjų.

• Lituanikos futbolo žaidėjai Chicagoje nugalėjo latvių komandą Vikings rezult. 2:1.

• Dailininkas Povilas Puzinas prieš kurį laiką mirė New York'e ir jo visas turtas, ypač paveikslai, buvo patekę į miesto globą. Buvo pavojaus, kad jie atitektų svetimtaučiams. Bet dabar tikimasi, kad jie bus perleisti Ciurlionio galerijai Chicagoje.

• Inž. Liudas Šmulskystis susituokė Chicagoje su Rūta Purvinaitė. Jaunavedžiai aktyviai dalyvauja lietuvių jaunimo organizacijose.

• Muzikas K. Kavaliauskas mirė Australijoje. Spaudos atsiliepimu, jis buvęs Australijos lietuvių gyvenime vienas svarbiųjų kultūrininkų ir sugebėdavęs pakelti jų tautines nuotaikas.

• Lietuviai karininkai Australijoje rengia Lietuvos Karo Mokyklos 50 metų sukaktuvės. Tuo rūpinasi V. Levickis, J. Lapšys, K. Taparauskas ir V. Patašius.

• Kazys Cepukas, Chicago populiarus veikėjas, buvo su-sirgęs ir gulėjo Elžbietos ligoninėje. Dabar jau grįžo į namus.

• Ona Vinikienė, mirusio dr. M. J. Viniko, SLA sekretoriaus žmona, buvo susirgusi ir tam tikrą laiką gulėjo ligoninėje. Ją aplankė Gertruda Dargienė, SLA prezidento žmona.

SLA AKTYVIAI DALYVAVO LIETUVIŲ KONGRESE

SLA prezidentas P. P. Dargis Naujienose kreipėsi į SLA kuopas ir veikėjus, kviesdamas visus prisidėti prie Lietuvių Kongreso sekmingo vykdymo. Pagrindiniai delegatai L. Kongrese buvo SLA prezidentas Povilas Dargis, izd. E. Mikužutis, izdo globėjas adv. S. Briedis, taip pat dalyvavo Tėvynės redaktorius J. Petrenas.

Daugelis SLA kuopų parėmė kongreso rengimo darbus. Ypatingai aktyvi buvo SLA 200 kuopa, kurios pirminkas A. Sukauskas yra vienas iš centrinių asmenų šio kongreso sušaukimo darbuose. Lygiai ir kiti SLA veikėjai šį darbą rėmė. Pažymėtina, kad vietos komitetą sudarančių asmenų tarpe yra didelis skaičius Susivienijime pasiaukojusių darbuotojų, kaip pavyzdžiui, F. Motuzas, P. Jonuška, V. Selenis, K. Mitkus, buvęs SLA 352 klp. sekretorius, ir daugelis kitų.

• Lietuvos gen. konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis pasikalbėjime su spaudos korespondentu tarp kitko paminėjo, jog konsulatą daug rūpesčių turi, gelbėdamas lietuvių, kai į jų palikimus kėsina rusų agentai. Šiuo metu tokių palikimų bylų eigoje esama apie 300.

• Romas Kinka, jaunosios kartos veikėjas, neseniai atvyko iš Anglijos ir viešį pas savo uošvius Talat-Kelpšus Chicagoje.

• Nijolė Šlapelytė Rochesterio, baigusi kolegiją, gavo literatūros ir istorijos bakalau-ro laipsnius. Ji studentaudama buvo veikli ir kai kurį laiką pirmininkavo vietos studentų organizacijai.

• Bronė Spudienė, SLA, Balso ir kitų lietuvių kultūrinio organizacijų uoli dalyvė, neseniai buvo nuvykus į Lietuvą. Jos tikslas, kaip ji minėjo, aplankyti savo artimuosius ir gimines, kurių kelis dešimtmečius nebuvo mačiusi. O taip pat ji, kiek galimybės leis, pasistengs susipažinti su šių dienų Lietuvos ir jos gyventojų būkle.

• Santa Monica Lietuvių Die-na įvyks rugsėjo 6 d.

"AMERIKA PARTIJEJE 70 M.

Rugpjūčio 8 d. Palangoje buvo paminėta 70 metų sukaktis nuo pirmojo lietuviško vaidinimo, tai yra, nuo Vilkutaičio - Keturakio "Amerikos partijoje" pirmojo pastatymo vienoje palangos daržinėje. To spektaklio vietoje dabar iškilmingai atidengtas paminklinis ažuolinis stulpas.

LIETUVIŲ SODAI IR SODELIAI

Sodų Lietuvoje dabar esą 45 tūkstančiai hektarų, iš kurių 21 tūkstantis esą "visuomeniniai", tai yra kolchozų, sovchozų sodai (ir uogynai), o 26 tūkstančiai tebėra "saldy-peliuose", daugiausia senose soduose.

• O svarbiausia, kad sovietai po tokio gražaus amerikiečių pasisekimo visai nutilo apie savo "Lama 15", kuriuo taip pradžioje žavėjosi. Kaip žinia, šis sovietų oro laivas, pasiūstas be žmonių, nukrito ant mėnulio ir sudūso, nes nustoję veikti jo visi aparatai, apie ką pranešė anglų ir švedų stotys.

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠI SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

DR. PETRAS ZALATORIS

DR. A. GUSSEN

KAS UŽTERŠIA ORĄ?

RASO DR. PETRAS Z. ZALATORIS

Paskutiniaisiais metais laikraščiuose vis dažniau pasirodė žinių apie užterštą orą didesniuose mūsų miestuose. Kartais tas žinias pakartoja radio ir televizijos stotys. Viena Chicago stotis net praneša, kurią dieną tas užteršimas yra didesnis.

Visi žinome, kad užterštas oras nesveika kvėpuoti. Silpnesnius plaučius turintieji gali rimtai susirgti, jeigu jie nepajėgs įtraukti pakankamo deguonies kiekio. Kitiems gali net širdis sunegaluoti. Jeigu negau-nama pakankamai deguonies, smegenis, gali žmogus apalpti.

Kas gi tą orą taip užteršia? — Mes patys, tikrai mes patys. Miestuose orą užteršiam labiausiai automobiliai. Prie didžiųjų viešelių, kur trafikas eina be pertraukos, kur yra didelės sankryžos ir masinės priverstos sustoti prie raudonų šviestų, ten oras labai pagadintas. Automobiliai, sude-

ginę gazoliną, išleidžia labai daug dujų (carbon). Tos dujos yra tikri nuodai mūsų plaučiams ir kraujo indams.

Mūsų miestų orą užteršia anglimis kūrenamos krosnys. Žiemą, kai reikia apšildyti didelius apartamentus, tai prižiūrėtojai sudegina tiek anglies, kad užteršimas ištisas miesto blokas.

Bet prie oro užteršimo daug prisideda ir mūsų rūkoriai. Dabar, kaip žinot, visi žmonės dūmus traukia, ne tik vyrai, bet ir moterys. Jos dažnai juos giliau įtraukia ir toliau išpučia. Kartais papūčia tiesiai tau panosėn. Kenksmingi visi rūkoriai dūmai, bet daug pavojingesni yra rūkomų cigarečių dūmai.

Žiemą, kai paspaudžia šal-tis, tai žmonės savo kambarius uždarinėja ir langus apsin-kamšo. Šviežias oras į kambarius nebeįeina. Kambariuose esantį orą reikėtų laikyti šva-

ry. Kurį laiką jis būna švarus, kol rūkoriai jį užteršia. Vėliau ne tik jis, bet ir visi kambariye esantieji žmonės turi taisy dūmais užterštą orą kvėpuoti.

Specialistai apskaičiavo, kad automobiliai ir kambariniai užteršia orą iki 7%. Cigarečių mėgėjai (čia įeina dūmus košiantieji ir nekošiantieji cigarai ir cigaretės) gali dujų kiekį pakelti iki 5%. Jeigu cigarečių užteršimas jau automobilių užterštas oras, tai gauda tikras pavojus gyvybei.

Reikia turėti galvoje, kad į plaučius įtrauktos dujos greitai jungiasi su krauju, negu deguonis. Jeigu dujų gavęs kraujas nunešamas į širdį arba į galvą, tai jis tuoju sukelia skausmus. Mūsų organizmui reikalingas deguonis. Jo jis negauna, o gauna paraližuojančių dujų.

Visi būsime daug sveikesni, jeigu kvėpuojamas oras bus švarus. Tad dėkime pastangų laikyti orą švarų.

1863-ČIŲ METŲ TELSIŲ SUKILELIAI

1863 metų sukilimas Telsių apskrityje buvo magiškas ir audringas. Čia veikė dideli Severino Groso - Aleksandraičio, B. Dlusio - Jablonsko, Stanevičiaus, Šimkevičiaus ir daugelio kitų vadovaujamų sukilėlių būriai.

1863 metų istorijoje telšiams visada pasiliks atmintini du sukilėliai kunigai — Izidorius Noreika ir Antanas Gargasas. Jie pačiomis pirmosiomis sukilimo dienomis kartu su žmonių masėmis įsijungė į sukilėlių eiles ir buvo vienos pirmųjų ir didžiųjų 1863 metų sukilimo aukų žemaitijoje.

I. Noreika buvo drąsus ir valingas vyras. 1863 metų pirmojoje pusėje jis suorganizavo sukilėlių būrį ir veikė Telsių apskrityje. 1863 metų liepos mėnesį jo vadovaujamas sukilėlių būrys kazokų buvo užkluptas ties Šatėmis. Būrys negalėjo atlaikyti žymiai didesnių priešų pajėgų, sukilėliai buvo išblaškyti, o pats I. Noreika paimitas ir nelaisvė. Norsai besiganančiam nuo užpuolikų sukilėlių vadui vienas kazokas smogęs kardu į galvą. I. Noreika nuo to smūgio parinkęs. Paimitas ir nelaisvė, sužeistas Noreika buvęs supančiomas, prižiūstas prie ratų gardžių ir, keturių ginkluotų kareivių apsuptas, išvežtas į Telsius. Egzakatoriai jį vežė per Barstyčius, Mikytus, Platelius, Zemaičių Kalvariją ir Alsėdžius. Miesteliuose ir didesniuose kaimuose vilkstinė būdavo sustabdoma. Jai sustojus, nuaidėdavęs kariškas trimitas, sugrodavęs kariškas orkestras sudundėdavę būgnai, kad patrauktų vietinius gyventojus pasizūrėti vežamo belaisvio. Kazokų vadas miniai aiškino, kad šis sukilėlių vadas norėjęs nuversti caro valdžią. I. Noreikos veidas buvo sužalotas, kruvinas ir apdulkėjęs, akys iš skausmo ir nuovargio pusiau primerktos, per ratų

gardes iš žaizdų sunkėsi kraujas.

Parvežtas į Telsius, I. Noreika buvo įmestas į kalėjimą. Teismas jį nuteisė mirties bausme, kuri buvo įvykdyta prie kelio į Alsėdžius, netoli Telsių, tada buvusiose miesto ganyklose.

Antanas Gargasas, kaip ir I. Noreika, buvo baigęs kunigų seminariją Varniuose ir pradžioje vikariavęs Darbėnuose. Prasidėjus 1863 m. sukilimui, jis paprašęs žemaičių vyskupą M. Valančių leisti jam stoti į sukilėlius. Tačiau, sutų sukilimo aukų žemaitijoje.

I. Noreika buvo drąsus ir valingas vyras. 1863 metų pirmojoje pusėje jis suorganizavo sukilėlių būrį ir veikė Telsių apskrityje. 1863 metų liepos mėnesį jo vadovaujamas sukilėlių būrys kazokų buvo užkluptas ties Šatėmis. Būrys negalėjo atlaikyti žymiai didesnių priešų pajėgų, sukilėliai buvo išblaškyti, o pats I. Noreika paimitas ir nelaisvė. Norsai besiganančiam nuo užpuolikų sukilėlių vadui vienas kazokas smogęs kardu į galvą. I. Noreika nuo to smūgio parinkęs. Paimitas ir nelaisvė, sužeistas Noreika buvęs supančiomas, prižiūstas prie ratų gardžių ir, keturių ginkluotų kareivių apsuptas, išvežtas į Telsius. Egzakatoriai jį vežė per Barstyčius, Mikytus, Platelius, Zemaičių Kalvariją ir Alsėdžius. Miesteliuose ir didesniuose kaimuose vilkstinė būdavo sustabdoma. Jai sustojus, nuaidėdavęs kariškas trimitas, sugrodavęs kariškas orkestras sudundėdavę būgnai, kad patrauktų vietinius gyventojus pasizūrėti vežamo belaisvio. Kazokų vadas miniai aiškino, kad šis sukilėlių vadas norėjęs nuversti caro valdžią. I. Noreikos veidas buvo sužalotas, kruvinas ir apdulkėjęs, akys iš skausmo ir nuovargio pusiau primerktos, per ratų

Sužadčius kazokai arkliais užtrypė duobių vietas, kad nepasiliktų jokių pėdsakų. Daugiau kaip 50 metų šis brangus ir atmintinas kapas buvo trydžiamas čia besiganančių miestiečių gyvulių. Tačiau jis neįdėlio iš žmonių atminimo.

Neprildausomos Lietuvos laikais telšiskiai iškėlė sumanymą, pagerbiant I. Noreikos ir A. Gargaso atminimą, jų palaikų perkelti į tinkamą vietą. Tačiau niekas tiksliai nebeatsiminė sušaudymo vietos. Laimė, dar tebebuvo išlikęs gyvas to tragiško įvykio dalyvis senelis Miniotas, ilgametis Telsių įstaigų knygvedys. Tada Miniotas buvęs ber-

niukas, lūpės ir medį ir iš tolo sekęs visą sušaudymo sceną. Be to, jis gerai išsidėmėjęs ir egzėkucijos vietą. Pagal jo pasakojimą buvo nustatyta sukilėlių laidojimo vieta. 1922 metų liepos 17 d. I. Noreikos ir A. Gargaso palaikai buvo iškasti ir iškilmingai palaidoti Telsių bažnyčios šventoriuje. Po jų palaikų ekshumacijos telšiskiai dviejų atskirų duobių rajoną pažymėjo apkastu apvaliu pilkapiu, kurio vuduryje vėliau buvo pastatytas ažuolinis kryžius.

1966 metų rudens audra I. Noreikos ir A. Gargaso pamininį kryžių nuvertė. 1968 metų vasarą buvusio kryžiaus vietoje pastatytas paminklinis akmuo (inž. archit. St. Mišūčio projektas).

Šiandien istorinę vietą gausiai lanko turistai.

A. Nezabitauskas

★ Mariano Rumor, krikščionių demokratų lyderis, kuris bando nesekmingai sudaryti Italijos vyriausybę, sulaukė iš Italijos komunistų partijos nepaprastai griežto puolimo. Turint galvoje, kad komunistai Italijoje turi savo gausiu antrąją politinę partiją, šis jų išpuolis gali turėti rimtų pasekmių. Ypatingai, kad komunistų vadai tiesiog kviečia darbininkus įsikišti į būsimos valdžios sudarymo reikalą ir reikalauja komunistams daugiau teisių.

★ Brežnevas, būdamas Varšuvoje švenčiant Lenkijos 25 metų komunistinio režimo sukaktuvės, pasveikino JAV ambasadorių Lenkijai Alter Stoeselį, išreikšdamas pasitenkinimą, kad Apollo 11 sėkmingai atliko kelionę į mėnulį ir pirmi amerikiečiai pasiekė jo paviršių.

★ Gražina Šadukytė Lietuvių Bakužėje liepos mėnesį turėjo savo paveikslų parodą.

★ Rita Garlauskaitė dvejus metus studijavusi Prancūzijoje, Strasburgo universitete, grįžo pas tėvus į Detroitą.

SLA Pildomosios Tarybos suvažiavimo, įvykusio New Yorke, SLA Centro namuose, 1969 metais balandžio mėnesio 24 -- 27 dienomis

PROTOKOLAS

PIRMOJI SESIJA

1. Prezidentas Povilas P. Dargis SLA Pildomosios Tarybos metinio suvažiavimo pirmąją sesiją atidarė 2 val. po pietų ir pakvietė SLA sekretorę atlikti P. T. narių vardošaukį. Vardošaukio metu paaiškėjo, kad visi P. Tarybos nariai buvo gavę SLA prezidento raštiškus kvietimus ir pirmoje sesijoje dalyvauja visi nariai ir suflaro suvažiavimo kvorumą:

P. P. Dargis, prezidentas,
S. Gegužis, vice-prezidentas,
B. Pivaronas, sekretorė,
E. Mikužis, išdininkė,
Adv. S. Bredes, Izdo Globėjas,
J. Milleriutė, Izdo Globėja,
Dr. S. Biežis, Doktoras Kvotėjas.

2. Patiekta P. Tarybos dienotvarkė suvažiavimas priėmė vienbalsiai su pastaba, kad suvažiavimo eigoje reikalui esant ji galės būti pakeista ir papildyta naujais klausimais.

3. SLA sekretorė perskaito praeito P. Tarybos suvažiavimo (priešseiminio), įvykusio Chicagoje 1968 metais birželio 29 d., protokolą. E. Mikužitei įnešus, dr. S. Biežiui parėmus, protokolą priimtas, kaip buvo išspausdintas Tėvynėje su SLA prezidento ir sekretorės parašais.

4. SLA sekretorė perskaito P. Tarybos (poseiminio) suvažiavimo, įvykusio Chicagoje 1968 m. liepos 5 - 6 dienomis, protokolą. S. Gegužiui įnešus, S. Biežiui parėmus, protokolą buvo priimtas taip, kaip surašytas ir išspausdintas Tėvynėje su prezidento ir sekretorės parašais.

5. Prez. P. Dargis pakviečia vice-prezidentą S. Gegužį perimti pirmininkavimą posėdžiui ir praneša, kad jis pasirengęs atlikti savo raportą šiam P. Tarybos suvažiavimui.

SLA prezidento P. Dargio raportas

SLA prezidentas patiekė raštu šį raportą:

Jau bus praėję apie dešimtis mėnesių nuo P. T. suvažiavimo, įvykusio po SLA 55 Seimo Chicagoje 1968 metais liepos mėnesyje.

Man ir sekretorei buvo pavesta atlikti ir įgyvendinti visą eilę praeitame seime padarytų nutarimų, o taip pat ir sprendimų, kuriuos pati P. Taryba minėtam suvažiavime buvo padariusi. Tais reikalais turėjau tartis New Yorke su sekretore. Noriu suminėti suvažiavimui pačius svarbiausius darbus, kuriuos teko atlikti.

Vienas svarbiųjų praeito seimo sprendimų buvo nutarimas nariams išmokėti dividendus. Todėl pirmoje eilėje ir ėmiausi šio darbo.

Kaip jau gerai P. Tarybos nariams žinoma, dividendai turės būti išmokami, atsižvelgiant į metinį mūsų organizacijos uždarbį. Todėl jau dabar, turint SLA praeitų 1968 metų apyskaitą ir ten parodytą uždarbį, aktuario buvo padaryti apskaičiavimai dividendų mokėjimui ir tuo pasirėmusi Pild. Taryba šiame suvažiavime nustatys laiką ir būdus dividendų išmokėjimui.

Antras svarbus nutarimas, kurį praeitas SLA Seimas padarė, tai įvedimas - davimas pensijų Centro rastiškos tarnautojams ir tiems Pildomosios Tarybos nariams, kurie gauna mėnesines algas.

Remdamiesi Seimo ir Pildomosios Tarybos nutarimu ir nurodymais ir patyrę, kaip šie reikalai yra tvarkomi kitose fraternalinėse organizacijose, mudu su sekretore pavadėme Aktuariui prirengti tinkamą Pensijų Planą ir Taisyklės. Šis Pensijų Planas bus pateiktas šiam Pildomosios Tarybos suvažiavimui, kad jį Pild. Taryba galėtų apsvaistyti ir galutiną sprendimą padaryti.

Mūsų organizacijos gyvenime svarbiausias reikalas, tai natūraliu būdu atkrintančių narių papildymas, o taip pat pastangos narių skaičių padidinti. Šiuo svarbiu reikalu turėjau visą eilę susitikimų su kitų fraternalinių organizacijų valdybomis, norėdamos patirti, kokių priemonių jos imasi naujų narių verbuotai. Šiuo reikalu surinkau platoką medžiagą, kuri ateities darbe bus naudinga.

Mes turime pasidžiaugti, kad praeitieji metai SLA buvo pelningi: mūsų turtas žymiai padaugėjo, tą jūs pastebėjote iš metiniame finansiniame raporte patiektų skaičių. Visiems Pild. Tarybos nariams buvo iš anksto, dar prieš šį suvažiavimą, pasiūsta visa reikalinga medžiaga ir planai, kurie liečia dividendų mokėjimus, Pensijų mokėjimo parengimai ir dėl narių gavimo sumanymai.

Šia proga aš turiu atskirai pasisakyti dėl SLA Centro namo New Yorke. Toje apylinkėje, kur Susivienijimo namas stovi, įvyko nemažai pasikeitimų. Kai kurie seni namai buvo griaujami ir jų vietoje numatyta statyti modernius pastatus. Remdamiesi Pild. Tarybos nutarimu ir mes kieme esantį mažą medinį namuką nugriovėme, na, o didžiojo mūrinio namo vieną sieną teko sutvirtinti. Šiuo reikalu daugiausiai darbo įdėjo mūsų sekretorė. Mano nuomonė yra, kad dabartinį SLA Centro namą reikėtų sutvirtinti ir pertaisyti, tai yra geriau pritaikinti dabartiniam SLA reikalams. Turim atsiminti, kad mūsų namas, o ypatinai sklypas, turi didelę vertę ir toji jo vertė ne mažės, bet auga, nes mūsų namas yra pačiame New Yorko didmiesio centre.

Be čia suminėty darbų, dar turėjau progos nuvykti ir dalyvauti SLA 4-to Apskr. metiniame parengime Connecticut valstijoje. Ten suvažiavo didesnis skaičius mūsų veikėjų ir daug parių, net iš dviejų valstijų. Tad nuvykęs į Hartfordą ne tik pasakiau kalbą apie SLA ir jo svarbesnius darbus, bet taip pat turėjau progos kalbėti vietinėje radio programoje, kurią veda gerb. Dragunevičius. Šis apsilankymas iš vienos pusės buvo malonus, kadangi buvo pasimatyta su daugeliu jau seniai sutiktų veikėjų, bet svarbiausia tai buvo labai naudinga, nes buvo galima patirti nuotakas vietoje ir išgirsti mūsų veiklių organizatorių nuomones.

Taip pat pasinaudojau palankiu mūsų darbuotojo Vladio Brazilio kvietimu, kuris tvarko SLA 136 kuopą jai pirmininkaudamas, tad nuvykau į Clevelandą, į jų metinį rugpjūčio mėn. parengimą - gegužinę. Minėtoji kuopa pasireiškia gražia veikla. Buvo malonu sutikti ir matyti daug mūsų veikėjų ir SLA narių. Aš kalbėjau apie aktualius mūsų darbus ir paraginau dar labiau sustiprinti mūsų organizacinį darbą.

Būdamas Clevelande turėjau galimumo susitikti su mūsų spaudos žmonėmis ir jiems padėkoti už pastovią mūsų organizacijai paramą. Mes visi matome, kad Clevelande leidžiama "Dirva" uoliai palaiko SLA darbus.

Kaip jau Tamstoms yra žinoma, Chicagoje įvyko SLA 134 kuopos 45 metų gyvavimo sukaktuvinis bankietas 1968 m. spalio mėn. Jau Seimo metu buvau gavęs šios kuopos valdybos kvietimą, todėl privalejau išstėsi anuomet duotą savo pažadą. Man ypatingai smagu buvo dalyvauti šiose iškilmėse todėl, kad minima kuopa yra viena iš didžiausių mūsų moterų sukurtų kuopų, o be to, ji pasižymi savo gyva ir labai įvairia veikla. Nuvykęs į šį bankietą pasakiau atitinkamą kalbą, kartu gi išnaudojau progas susitikti su mūsų veikėjais ir pasitarti organizacijos reikalais. Daugiausia teko tartis su SLA 6-to apskr. valdyba ir jos pirmininke Mrs. O. Biežiene. Buvo suorganizuotas susitikimas su SLA kuopų organizatoriais. Jų į pasitarimą atsilankė didokas skaičius. Šis pasitarimas buvo skirtas aptarti konkrečius reikalus, kaip surasti daugiau aplikantų ir kaip juos įrašyti SLA nariais. Gyvenime pastebime, kad mažos apdraudų sumos šian dien jau neturi tokios reikšmės, kaip anksčiau, tad buvo iškeita mntis skatinti narius padidinti savo apdraudas, gaunant pridėdamus Policijos. Šis planas palankus vyresniems nariams, nes apdraudus dabar išduodamos asmenims iki 70 metų amžiaus.

Mūsų SLA dalyvauja visuose lietuviškuose darbuose, o ypač ALTo darbuose, tad ir man teko vykti į Chicago ir atstovauti SLA Amerikos Lietuvių Tarybos direktorių suvažiavime. Plačiau teks šiuo reikalu kalbėti tada, kai Tautinių Reikalų Komisija darys savo raportą. Šiuosyk turiu čia pažymėti, kad ALT nutarė šiais metais šaukti Lietuvių Kongresą Detroit, Mich., Darbo Dienos savaitgalį.

Dėl mūsų laikraščio Tėvynės leidimo bei spausdinimo yra naujų sumanyimų, kurie yra techninio pobūdžio; apie tai kalbėsime tam tikrame šio suvažiavimo dienotvarkės punkte, svarstant Tėvynės klausimus.

Šia proga laikau malonią pareigą pareikšti savo padėką Pild. Tarybos nariams, SLA Centro bendradarbiams ir Tėvynės redaktoriui už sklandų bendradarbiavimą. Ypatinai esu dėkingas SLA sekretorei už jos rūpestingumą.

Mūsų stiprybė — mūsų kuopos. Jeigu mūsų Susivienijimas sėkmingai veikia, jeigu mes sugebam vis tiek gauti nors nedidelį skaičių naujų narių, tai pats didžiausias kreditas priklauso pasiaukojantiems kuopų veikėjams. Geri mūsų organizacijos patriotai, kuopų sekretoriai ir organizatoriai, savo pečiai neša patį svarbiausią darbą. Mes turim būti jiems dėkingi.

Kaip pranešama iš Bostono, ten bus pagerbta praeito SLA Seimo išrinkta garbės nare Jadvyga Tumavičienė. Šiame suvažiavime teks kalbėti apie tai, kuo mes galėtume prisidėti prie šios nusipelnusios veiklės pagerbimo.

Dar turiu iškelti ypatingą reikalą. SLA Doktoras Kvotėjas dr. Steponas Biežis šiais metais sulaukė garbingo amžiaus, jis švenčia savo 80 metų amžiaus sukaktį. Lietuvių visuomenė jau pareiškė mielam daktarui nuodėdžią pagarbą, surengdama jam pobūvius ir išskodama jo nuopelnus šios šalies lietuvių veikloje. Tikiu, kad išreikšiu jūsų visų troškimus, kai sakau, kad mes linkime jam daug daug gražių metų, kad tie metai būtų tokie pat vaisingi, kaip iki šio laiko. Tegu lietuviškas Praamžius išpildo visus jo troškimus, iki jo kilni širdis pageldauja. Tuo ir baigiu savo, kaip SLA prezidento, raportą.

Po prezidento raportu įvyko gyvas Pild. Tarybos narių išsitarimas organizacijos reikalais. Dr. S. Biežiui įnešus ir S. Gegužiui parėmus, SLA prezidento P. P. Dargio raportas buvo vienbalsiai priimtas, kartu išreikšiant jam padėką už jo tokią uolų rūpinimąsi mūsų Susivienijimo reikalais.

Prezidentas P. Dargis Pild. Tarybos suvažiavimo pirmąją sesiją uždarė 5 val. 30 minučių po pietų.

ANTROJI SESIJA

SLA prezidentas P. Dargis Pild. Tarybos antrąją sesiją pradėjo 10 val. rytą SLA Centro namuose, 1969 metų balandžio 25 dieną.

Šis posėdis buvo skirtas pasitarimui su aktuaru, kuris išdėstė Pildomajai Tarybai pilnas informacijas dėl nariams dividendų mokėjimo, dėl SLA tarnautojams ir Pild. Tarybos nariams, gaunantiems mėnesines algas, pensijų plano, o taip pat patiekė sumanyimą naujų narių gavimo reikalą.

SLA Pild. Tarybos nariai patiekė aktuariui daugelį klausimų, ir tuo būdu suminėti reikalai buvo pilnai nušviesti, kas vėlesniuose posėdžiuose palengvino reikalingų nutarimų sklandesnę įgyvendinimą.

Šiame pasitarime dalyvavo visi SLA Pildomosios Tarybos nariai.

TREČIOJI SESIJA

SLA prezidentas P. P. Dargis trečiąją sesiją atidarė balandžio 25 d. 2 val. po pietų.

Sekretorei B. Pivaronas atlikus vardošaukį paaiškėjo, kad šiame posėdyje dalyvauja visi SLA Pildomosios Tarybos nariai.

6. Pagal dienotvarkę atėjo eilė SLA sekretorės B. Pivaronos raportui, kurį ji patiekė raštu.

SLA Sekretorės Raportas Pildomosios Tarybos Suvažiavimui, 1969 metų Balandžio 24-27 d.

Pradėdama šį raportą SLA Pildomajai Tarybai, laikau savo didele preiga atkreipti Tamstų dėmesį į tai, kad mūsų organizacija pastaraisiais metais, besikeičiant šioje šalyje gyvenančių lietuvių padėčiai, įgauna dar didesnę reikšmę. Mūsų Susivienijimas tebėra tevirtas ir drąsiai žiūri į ateitį. Mūsų Susivienijimas atlieka, kaip tai buvo ir praeityje, didelius patarnavimus visiems geros valios lietuviams, suteikdamas jiems pilnai patikimas ir prieinamas reikalingiausių klasių apdraudas ir pagal išgales remia lietuvių tautinę veiklą.

Tačiau suprantama, jog mūsų organizacija, būdama gyva ir plačiai veikdama daugumoje lietuviškų kolonijų, reikalauja nuolatinio dėmesio ir jos reikalų tvarkymas sudaro nemažą rūpesčių. Tad dabar aš kalbėsiu apie savo, kaip SLA Sekretorės, atliktus darbus nuo praeito SLA 55-to Seimo pabaigos, kai aš Jums buvau paskutinį kartą raportavusi. Mano paskutinis raportas buvo atliktas 1968 metų Liepos mėnesyje Chicagoje. Per šį laiką iki dabar buvo atlikta daug darbų, o dar daugiau buvo rūpesčių, kurie ir privertė daryti reikalingus sprendimus.

Savo atskirame Rytų Nuosavybių Komisijos raporte man teko suminėti tuos darbus, o taip pat ir padarytas išlaidas ryšium su SLA Centro nuosavybe New Yorke, 307 West 30th Street. Bet čia, pagrindiniame raporte SLA Pildomajai Tarybai, turiu priminti ir pabrėžti, jog neatidėtinai teks šios mūsų nuosavybės reikalu daryti galutiną sprendimą, būtent, ar mes šioje vietoje pasilikam ir padarom reikalingus patalynimus, arba išsėkome kokios nors kitos mūsų Susivienijimui naudingos išėties.

Pirmiausia laikau pareigą paminėti, jog praėjęs SLA 55-tas Seimas buvo ypatingai svarbus savo nutarimais, jis padarė daug naudingų nutarimų, kurie įnešė į mūsų organizacijos veiklą nemažą naujo. Bet kartu susidarė ir visa eilė naujų darbų, kuriuos mes turėjome šiuo laikotarpiu atlikti.

Šių visų praeito Seimo nutarimų čia neminėsiu, nes jie atspausdinti Tėvynėje ir dokumentaliai su jais buvo galima susipažinti.

Šis mano raportas yra jau aštuntas iš eilės, nuo to laiko, kai aš esu SLA sekretorės pareigose. Norėdama, kad Pildomajai Tarybai nuodugniai pažintų mūsų organizacijos šiandieninę padėtį, o taip pat ir apie mūsų atliekamus darbus susidarytų pilną vaizdą, toliau patieksiu visus skaičius turimo turto, gautų pajamų ir padarytų išlaidų pozicijas.

Bet prieš tai noriu priminti, jog savo laiku, kaip to reikalauja Valstijų Insurance Departamentai, su kuriais mūsų Susivienijimui tenka kooperuoti, kartu su dabartiniu mūsų organizacijos aktuaru — actuary R. E. Bruce, teko pagaminti ir iki šių metų March-Kovo 1 dienai išsiųsti minėtoms valstijoms Susivienijimo metinius raportus. Šių metinių raportų sudarymas yra iš vienos pusės sudėtingas darbas, o iš kitos — tai yra atsakingas ir turi būti tikslus darbas. Tai padaryti buvo galima tik tuo būdu, kad mūsų SLA Centro knygos buvo vedamos reikiama tvarka, o kartu jos buvo suderintos su SLA Izdininkės vedamomis apyskaitos knygomis.

Turiu pasakyti, kad su mūsų raštinės kompetentingais darbuotojais mums pavyko atlikti darbą sklandžiai ir reikalingu laiku. Jokų susitrukdyimų, rengiant šiuos metinius raportus, nebuvo.

Šį raportą Jums patiekdama, dar noriu pastebėti, jog visada stengiausi tvarkingai ir sąžiningai įvykdyti SLA Seimo nutarimus, kaip lygiai rūpinusi Pildomosios Tarybos nutarimus įgyvendinti. Taip pat man teko kooperuoti su įvairiomis komisijomis, kurioms aš buvau paskirta dalyvauti, arba kai tos komisijos prašė iš manęs žinių bei pasiūlymų. Čia jau neminiu visų kasdienių darbų, kuriuos man pveda kaip SLA Sekretorai SLA Konstitucija.

Jau minėjau, kad šiuo tarpu man ypatingai daug rūpesčių buvo su antrojo namo nugriovimu ir su būtiniausiais pataisymais, kurie turėjo būti atlikti. Čia tik noriu pasinaudoti proga ir padėkoti SLA Prezidentui Povilui Dargiui už jo daugelį patarimų ir jo nuolatinių kooperavimų su manimi, sprendžiant šiuos reikalus, kurie buvo surišti su nemažomis išlaidomis.

Sprendžiant svarbių mūsų organizacijos Centro namo klausimą, labai prašau atsiminti, kad mane lankė ir kurie Real Estate agentai ir siūlė gan aukštas kainas, jeigu mes sumanytume savo namus parduoti. Taip pat buvo pasiūlymai pirkti kitus namus SLA Centrai. Paskalbėjus su SLA prezidentu Povilu Dargiu ir jam pritariant, buvo kartu su izdininke E. Mikužite ir izdo globėju adv. S. Bredes nuvykta siūlomų namų pažūrėti. Šiame apžūrėjime dalyvavo taip pat

ir inžinierius A. Novickis, kurio nuomonę raštu aš patieksiu Pildomajai Tarybai kartu su Rytų Nuosavybių Komisijos raportu.

Dirbdama SLA Centre ir kasdien turėdama reikalus su atskirų narių reikalavimais bei pagėdavimais, o taip pat tvarkydama santykius su mūsų kuopomis, stengiausi kaip išmanydama juos visus patenkinti, žinoma, mūsų organizacijos įstatų ir taisyklių rėmuose. Mūsų garbingi nariai, ypatingai tie, kurie išbuvo mūsų tarpe daugelį dešimčių metų, buvo globjami ir saugomi, kad neturėtų jokių nuostolių ir būtų pilnai patenkinti. Taip pat teko nuolat budėti ir rūpintis, kad mūsų organizacija pilnuoju atliktu svarbiuosius uždavinius, kad jos vardas lietuvių tarpe kaip seniau buvo, taip šiandien ir ateityje būtų laikomas užtarnautai pagarbiai, o jo veikla pritrauktų vis naujas ir stiprias jėgas. Šie uždaviniai yra ypatingai svarbūs, o kartu ir nelengvai pasiekiami.

SLA Finansinis Stovis

ASSETS

Bondsai	3,590,599.43
Morgičiai	69,936.25
Nejudomas turtas (Real Estate) ..	29,478.08
Aprd. palūid. paskolos nariams	7,527.74
Pinigai bankuose	102,118.08
Neinkasuoti mokesčiai	21,274.32
Neišrinkti nuosimčiai ir nuomos	35,359.78
Viso	3,856,293.68

ATSAKOMYBĖS — LIABILITIES

Pomirtinių ir pašalpų rezervai	2,466,719.00
Išmokėtinos pomirtinės ir ligoje pašalp.	22,384.37
Iš anksto sumokėti mokesčiai	19,026.04
Dividendų išmokėjimai	24,000.00
Nesumokėtos sąskaitos (Unpaid Bills)	5,743.11
Rezervai padengimui vertybių svyravim.	72,430.00
Perviršis nepaskirstytas į Fondus ..	1,245,991.16
Viso	3,856,293.68

P pinigai taupymo banke (Savings Acc.)	28,977.85
Uždarbis iš investmenų 1967 m.	117,070.36
Uždarbis iš investmenų 1968 m.	132,340.47

MORGICIAI

Morgičių viso 12	69,936.25
Illinois — 1, Mass. — 1, New York — 4, Ohio — 1, Pennsylvania — 5, viso — 12.	

1967 metais uždarbis buvo	\$40,241.21
1968 metais uždarbis buvo	\$49,419.73

Tokiu būdu 1968 metais buvo uždirta \$9,178.52 daugiau, negu 1967 metais.

Praeitų metų raportuose Valstijoms yra nurodyta, jog dividendų išmokėjimui yra paskirta \$24,000.00.

Narių mirtingumas sudarė — 60.62, o tai yra žemiausias mirtingumo nuosimtis, koks kada nors Susivienijime yra buvęs.

Dar svarbu priminti, jog mūsų organizacijos finansinis pajėgumas kiekvienais metais stiprėja. O taip yra todėl, kad mūsų investimentai šiuo laiku duoda didesnius nuosimčius ir pastaruoju laiku nariai ima stambesnes apdraudas.

Narių skaičius, kaip jau patyrimas rodo, nuolat keičiasi. Iš žemiau paduotų lentelių matome SLA narių sudėties pasikeitimus:

1967 metais narių mirė	302
1968 metais narių mirė	285

Taupomasis apdraudas atsiėmė:

1967 metais	22
1968 metais	28

Cash Surrender atsiėmė:

1967 metais	90
1968 metais	82

Čia turiu pastebėti, kad įvairios priežastys narius paskatina atsimti pinigus. Daugelis narių yra vyresnio amžiaus, turi mažas apdraudas ir nebesuinteresuoti savo pomirtinėmis, o taip pat įvairūs individualūs reikalai priverčia pasitraukti iš SLA. Norint sumažinti atsimančių narių skaičių, reikia gerai išstudijuoti mūsų narių apdraudų padėtį. SLA Centras stengiasi narius tikinti, kad jiems nenaudinga nutraukti savo apdraudą. Kai kurie esti tikinami, o kai kurie vistik pinigus atsiima.

SLA VAJAUS REIKALAI

Pagal SLA Vajaus Komisijos patvarkymą pastaruoju metu vykdytas SLA Lietuvių bei Iliakity Vajaus baigtas šių metų March - Kovo 1 dieną. Šio vajaus duomenys buvo paskelbti Tėvynės 12 numeryje, kovo 21 d. laidoje.

Iš ten paskelbtų duomenų matome, kad šio vajaus metu buvo gauta viso 392 nariai, Tame tarpe suaugusių 207 ir įvairių apdraudų vaikų — 185 nariai.

Tai yra be abejonės labai nedidelis skaičius. Norint išlaikyti tą patį narių skaičių, turėjom gauti naujų narių kur kas daugiau. Ir tai gerai, kad atskaičius visus tuos narius, kurie mirė, atsiėmė pribrendusių apdraudą ir taip pat pasiėmė Cash Value, vis tik šiuo metu turime 9,044 narius. Reikia pasidžiaugti, kad vis tik dar turime daugiau devynių tikstančių narių. (Bus daugiau)

Tėvynė

KAS GIRDĖT PAS MUS IR KITUR

• **Maironio lietuvininkų mokykla** rugsėjo 6 d. 9 val. ryto Apreiškimo p-jos mokyklos patalpose, 259 N. 5th St., Brooklyn, N. Y.

Registracija į visus skyrius nuo 8 val. ryto. Į vaikų darželį primami ne jaunesni kaip 4 metų.

Organizuojama klasė visai nemokantiems lietuvių kalbą. Suintetuosieji jaunuoliai registruojasi taip pat rugsėjo 6 dieną Maironio mokykloje darbo metu (9 — 1 val.).

• **JAV Prezidento** ir Ponios Nixon kvietimu Lietuvos atstovai J. Kajeckas dalyvavo Apollo 11 astronautų pagerbimo bankete, Century Plaza viešbutyje, Los Angeles, Cal., š. m. rugpjūčio 13 d. Ta proga Diplomatinių Misijų šefai gavo atminimui po metalinę plokštelę — fotostatą JAV Prezidento ir trijų astronautų, palikto MESSAGE mėnulyje 1969 m. liepos mėnesį.

• **New Yorko veikėjai** gausiai dalyvavo Lietuvių Kongrese. Kongreso darbuose pasireiškė visa eilė pasiūlymų lietuvių visuomenininkų. Jų tarpe pastebėti buvo Jonas Pakalka, J. Vilkaitis, S. Lušys, A. Škėrys, D. Penikas, V. Alksnis, Vyt. Banelis, Pranė Lapienė iš Stony Brook, L. I., o taip pat daugelis kitų.

• **Dailininkas Adomas Galdikas** rugpjūčio 22 dieną buvo paguldintas į ligoninę.

• **Lietuvių inžinierių ir architektų organizacijos** New Yorko skyrius Bruco svetainėje turėjo rugpjūčio 22 d. savo susirinkimą. Pirmininkavo Ig. Gasiliūnas, sekretoriavo J. Butkus. Nutarta ateinančią sezoną kartu su lietuvių daktarų draugija surengti balių American Hotel.

• **Prie Jungtinių Tautų** rugsėjo 20 dieną rengiama demonstracija, kurios tikslas priminti Molotovo - Ribbentropo gėdingo sandorio 30 metų sukaktį.

• **Joseph Kusaila** yra šiuo metu New Yorko valstijos trafikų saugumo direktorium. Pavardė būtų labai lietuviška, jei šis direktorius tikrai būtų lietuvis.

• **Birutės draugija**, Buenos Aires, paminėjo savo gyvavimo 4 metų sukaktį. Ši draugija buvo perėmusi Senelių Židinio nuosavybę.

• **Lietuvių Tautos vardu**, kaip mano kai kurie veikėjai, turėjo būti pasiūstas sveikinimas su astronautais, nesenai aplankiusiais mėnulį. Kitos tautos per astronautus savo sveikinimus yra pasiuntusios.

• **Chicago lietuvių Opera** ateinančiais metais rengias pastatyti Verdi operą „Lėkimo Galia“ (La forza la Destino).

• **Mykolas Vaidyla** prieš kurį laiką buvo susirgęs, bet, matyt, jo sveikata tiek pagerėjo, kad jis galėjo savo laikraščio piknike ualyvauti.

• **Nadys Rastenis** ir jo žmona Julė buvo pakviesti dalyvauti Pasaulio Poetų Kongrese, kuris įvyko Maniloj, Philipinuose rugpjūčio viduryje.

RADIO PROGRAMOS LIETUVAI IŠ MADRIDO

Po ilgų ir sudėtingų pastangų, Madride yra sutikta atgaivinti radijo programas Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Numatoma, kad jos pradės veikti nuo rugsėjo mėnesio vidurio. Lietuviškos programos bus perduodamos kasdien po 15 minučių, nuo 19:30 iki 19:45 val. Madrido laiku. Parengiamieji darbai programoms perdavinėti ir joms informacinę medžiagą parūpinti jau pradėti.

LITHUANIA

Jau spausdinamas naujai iliustruotas Vliko paruoštas leidinėlis „Lithuania“, How Much We Know About Her“. Išsuntinėjimas galės būti pradėtas rugsėjo mėnesį. Todėl nu matantiems juo pasinaudoti jau dabar laikas užsisakyti tų leidinių reikiamą kiekį.

Organizacijos bei paskiri asmenys yra kviečiami ir skatinami naudotis visokiomis įmonomis progomis skleisti šį leidinį tarp kitataučių, ypač tarp laikraštininkų, vidurinių mokyklų moksleivių ir studentų. Leidinėlį yra trumpai pateikta esminių informacijų apie Lietuvą, iliustracijų ir Lietuvos žemėlapis.

Užsąsakantieji prašomi siųsti po 10 centų už užsakomą egzempliorių spausdinimo bei persiuntimo išlaidų sąskaiton. Kreiptis šiuo adresu: VLIKas, 29 West 57 St., 10 ll., New York, N. Y., 10019. E.

NAUJA TVARKA LIETUVOS KALEJIMUOSE

Lietuvoj buvo paskelbti Maskvoj parašyti „įstatymų pagrindai“. Šiuo atveju — kalėjimų, baudžiamųjų stovyklų ir bausmės atlikimo tvarkos — nuostatai. Čia tęsiamas jau prieš 10 metų Sovietų pradžios vaidinimas, kuriame bandoma apsimesti, kad vadinamosios sąjunginės respublikos neva pačios savarakiškai įstatymus išleidžia. Maskvoj redaguoti kalėjimų bei baudžiamųjų stovyklų nuostatai nežada toj srity jokių pakeitimų. Bene didžiausia „permaina“ tai, kad... nebėra (įstatyme!) priverstinio darbo stovyklų — „konclagerių“. Jų vietoj dabar — „pataisos darbų kolonijos“. Kuo jos skiriasi nuo garsiųjų „konclagerių“, nuostatai neparodo.

Dėmesį į save traukia vienas 13-jame nuostatų straipsnyje įrašytas dėsni, pagal kurį, bent teorijoj, politiniai kaliniai (nuteisti už „nusikaltimus prieš valstybę“) tose „kolonijose“ neturi būti laikomi drauge su vadinamaisiais „paukštiniais kriminalistais“ (vagimis, plėšikais, žudikais...). Tai būtų svarbi permaina, lyginant su Ježovo - Berijos laikų stovyklomis.

Bet tebėra Lietuvai buvęs

ir likęs šiurpus dėsni, kuris numato, kad nubaustieji „gali būti išsiųsti atlikti bausmės į atitinkamas kitos respublikos pataisos darbų įstaigas“.

Tos „kitos respublikos įstaigos“ paprastai yra Rusijos šiaurėje ar Sibire. Nors nuostatoje sakoma, kad į kitas respublikas kaliniai gali būti siunčiami tik „išimtiniais atvejais, siekiant sėkmingiau pataisyti ir perauklėti nuteistuosius“, praktikoje siunčiami beveik visi nuteisti daugiau kaip trejiems metams, o kartais net ir trumpesniai laikui nuteisti.

SERNAI NEGERI

Kas vasarą vis naujų bėdų Lietuvoj atsiranda dėl šernų. Šakių rajone šernai įniko knis tik kviečius. Liepos 30 d. vakarą keli vyrai išėjo su šautuvais šernų patykti. Tokios medžioklės leidžiamos tik iš bokštelių, bet vyrai nutarė nepaisyti taisyklių ir įsitaikė pakrūmėse. Tik po vidurnakčio išgirdo kviečiuose kažką sušlamėjus. Vienas iš medžiotojų nutarė pabaidyti menamus šernus ir pavartyti juos kitiems laukiantiems tiesiai priešais. Bet kitas medžiotojas, pamatęs mėnesienoj kažką judantį, prisitaikė ir... nušovė draugą. Vienas į kapus, kitas — į teismą, o šernai ir toliau knisa kolchozo kviečius.

IR VEŽIAI NĘKSTA

Rugp. 9 d. „Tiesa“ vėl rašė, kad pastaruoju metu dar plačiau esąs pastebėtas vėžių nykimas Lietuvos vandenynse. Vyraujantis spėjimas, kad tai dėl cheminių trąšų. Esą, ežerų ir ežerėlių pakrantėse vėžiai auga java, dobilai, bet kur pagerėjo javų derlius, ten visai sunyko vėžių derlius.

Lowell, Mass.

SLA 173 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, š. m. rugsėjo 7 d. 2 val. po pietų. Visi nariai malonėkite dalyvauti Kviečia valdyba.

Sekr. S. Petkevičius

Philadelphia, Pa.

Pranešame SLA 135 kuopos nariams, kad šių metų rugsėjo 7 dieną, pirmą sekmadienį, susirinkimo nebus. Tą sekmadienį Lietuvių Bendruomenės Radio Vandalėlės įvyksta didelis metinis piknikas, o mūsų SLA 135 kuopos veikėjai daugumoje yra ir LB veikėjai, tai visi vykstam į pikniką.

Mūsų SLA 135 kuopos susirinkimas šaukiamas š. m. rugsėjo 14 dieną, sekmadienį, 2 val. po pietų Lietuvių Muzikos svetainėje, 2715 East Alleghen Ave. Kviečiame visus susirinkime dalyvauti. Kurie esate atsilikę su mokesčiais, galėsit apsimokėti. Kas turite kandidatų, norinčių prisirašyti prie mūsų SLA kuopos, prašome atsivesti juos į susirinkimą ir prirašysime.

Prot. sekr. G. Palaitis

Rockford, Ill.

SLA 77 kuopos poastoginis narių susirinkimas įvyks š. m. rugsėjo 7 d. 2 val. po pietų Lietuvių Klubo patalpose.

Kviečiame narius kuo skaitlingiausiai ualyvauti.

Valdyba

VAIŽGANTO RAŠTAI

...Pirmą kartą po karo Vilniuje išleido Vaižganto „Priegiedrulių“ du toms. Leidinyje straipsniai A. Venclovos ir liudlio pasaka“.

Be to, mokyklinio amžiaus skaitytojams išleista Vaižganto kūrinių rinktinė vardu „Vaižganto pasaka“.

E.

SLA išmokamų apdraudų ir ligoje pašalpų savaitinė atskaita

ISMOKAMOS APDRAUDOS

Rugpjūčio 2, 1969 m.

JUSTINAS SAKALAS, 105 kp., Dayton, Ohio, gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė lapkričio 4, 1923 m., mirė liepos 9, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta žmonai, Julė Sakalas. Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$71,211.00

Rugpjūčio 9, 1969

JOSEPH BACHUNAS, 42 kp., Grand Rapids, Mich., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė spalio 4, 1928 m., mirė sausio 23, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta SLA Studentų Fondui.

ZIGMAS SIRATAS, 60 kp., Grand Rapids, Mich., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė birželio 1, 1932 m., mirė liepos 6, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta dukteriai, Irene Sommerdyke.

ELIZABETH GRUODIS, 43 kp., So. Boston, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė sausio 4, 1915 m., mirė liepos 5, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta dukteriai, Helen Gruodis.

EMILJA ARLAUSKIENE, 57 kp., Worcester, Mass., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė kovo 1, 1925 m., mirė kovo 12, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta dukteriai, Adelle R. Witkie.

ELŽBIETA AMSEJENE, 68 kp., Wilkes Barre, Pa., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė kovo 4, 1917 m., mirė liepos 16, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta dukteriai, Genovaitėi Amsiejutei.

JUOZAS SAUDIKAS, 135 kp., Philadelphia, Pa., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė birželio 1, 1932 m., mirė liepos 5, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta žmonai, Catherine Saudikas.

JEAN V. ZALIONIS, 211 kp., Mahanoy City, Pa., gimusi Mahanoy City, Pa. Prie SLA prisirašė vasario 5, 1939 m., pridėtiną apdraudą paėmė birželio 28, 1960 m., mirė birželio 3, 1969 m. Velionies apdraudos išmokėta motinai, Anastazijai Gegužis.

VLADAS BERNATAVIČIUS, 246 kp., Plymouth, Pa., gimęs Plymouth, Pa. Prie SLA prisirašė liepos 1, 1914 m., mirė liepos 23, 1969 m. Velionies apdrauda išmokėta žmonai, Marei Bernatavičienei.

Viso \$ 3,854.00

Nuo pradžios šių metų bendrai viso 75,065.00

TAUPOMOJI APDRAUDA

Karen S. Zukaitis, 42 kp., Grand Rapids, Mich.

John A. Witkus, 63 kp., Chicago, Ill.

Avera Melonis, 211 kp., Mahanoy City, Pa.

Viso \$ 2,000.00

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 14,000.00

Rugpjūčio 23, 1969

Pranas Pakalniškis, 75 kp., Los Angeles, Cal., \$ 1,000.00

Saliomėja Pakalniškis, 75 kp., Los Angeles, Cal., \$ 1,000.00

Viso \$ 2,000.00

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 16,000.00

LIGOJE PAŠALPOS

Rugpjūčio 2, 1969 m.

P. Mincevičius, 18 kp., Westville, Ill., sirgo 1 sav. 4 d. \$22.00

O. Kastravickienė, 50 kp., Binghamton, N. Y., sir. 8 s. 1 d. 73.10

U. Bagdienė, 57 kp., Worcester, Mass., sir. 12 sav. 54.00

P. Baris, 57 kp., Worcester, Mass., sir. 8 sav. 1 d. 25.02

Viso \$ 174.12

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 8,136.72

Rugpjūčio 9, 1969

F. Zukaisis, 42 kp., Grand Rapids, Mich., sirgo 11 s. 6 d. \$103.20

O. Mokevičienė, 53 kp., Chedsea, Mass., sir. 3 sav. 1 d. 11.13

Z. Valonis, 196 kp., Chicago, Ill., sir. 11 sav. 6 d. 75.00

J. Sapis, 299 kp., Rumford, Me., sir. 5 sav. 6 d. 36.75

Viso \$ 226.08

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 8,362.80

Rugpjūčio 16, 1969

E. D. Lynn, 50 kp., Binghamton, N. Y., sir. 6 sav. 6 d. \$ 75.60

Rugpjūčio 23, 1969

M. Vaiciūnienė, 125 kp., Melrose Park, Ill., s. 9 s. 6 d. 29.50

M. Užupienė, 207 kp., Manchester, Conn., s. 12 sav. 81.00

P. Briskin, 226 kp., Chicago, Ill., sir. 5 sav. 6 d. 37.00

J. Andriuskevičius, 275 kp., Springfield, Ill., s. 9 s. 2 d. 92.00

Viso \$ 315.10

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 8,677.90

Rugpjūčio 30, 1969

S. Vainelkis, 50 kp., Binghamton, N. Y., sir. 6 sav. 3 d. \$ 84.00

P. Gudauskas, 64 kp., Baltimore, Md., sir. 5 sav. 6 d. 73.00

V. Adomaitis, 105 kp., Dayton, Ohio, sir. 11 sav. 6 d. 56.00

Viso \$ 213.00

Nuo pradžios šių metų bendrai viso \$ 8,890.90

B.PIVARONIENE, SLA Sekretorė

REMKIM SLA FONDUS!

SLA turi keletą Fondų:

MOKSLEIVIŲ — teikti stipendijas jaunimui siekiančiam mokslo.

NASLIŲ IR NASLAICIŲ — padėti SLA nariams ir šeimoms, patekusioms į medžiaginius sunkumus.

TAUTISKŲ CENTŲ — kultūrinams ir tautiniams darbams finansuoti.

Taip pat veikia

SLA TAUTINĖ FONDACIJA — labdaros ir švietimo darbams palaikyti.

Susivienijimo kuopos ir apskritys paremė tose fondus savo aukomis, kad sutelktų daugiau lėšų, galėtų geriau atlikti Susivienijimo kilnius darbus.

SLA kuopos, apskritys ir nariai prašomi aukas siųsti:

Lithuanian Alliance of America

307 W. 30th Street New York, N. Y. 10001

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
BIELIAUSKAS
FUNERAL HOME
AL. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų vedėjas
Notary Public
66C Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

Tel. VI 7-4499
SHALINS
(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Ave.
(av. Forest Parkway Station)
Woodhaven N. Y. 11421
Sutelkiam garbingas laidojimas. Kopyčias sutelkiam nemokamai visose miesto dalyse.
F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS

NAUJIENOS

Pirmas ir geriausias lietuvių dienraštis Amerikoje

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENOS spausdina vėliausias, tiksliausias ir įdomiausias žinias iš lietuvių ir kitų tautų gyvenimo.

NAUJIENOS spausdina svarbiausias lietuvių gyvenimo reikalus lietuviškus straipsnius ir „Kritikos bei polemikos“ skyriuje leidžia visiems pareikšti savo nuomonę.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiestiuose metams \$16.00, pusei metų — \$8.50, trims mėnesiams — \$4.50, vienam mėn. — \$1.50. Kitose JAV vietose: metams — \$14.00, pusei metų — \$7.50, trims mėnesiams — \$4.00, vienam mėnesiui — \$1.50. Kanadoje: metams — \$18.00, pusei metų — \$10.00, vienam mėnesiui — \$2.00. Užsieniuose: metams — \$21.00, pusei metų — \$11.00, vienam mėnesiui — \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite čekį, arba Money Order, tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

Dirva

TAUTINIS
MINTIES
LAIKRAŠTIS
Išleistas 1915

6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, išeinąs 2 kartus į savaitę:

Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams — \$13.00, pusei metų — \$7.00.

Susipažinimui — 2 savaites siunčiame nemokamai

— Leidžia —

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

KELEIVIS

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 61-sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti. Kodėl?

Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės rašyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabartinį Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 60 metų pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių apsakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata tik \$5.00.

Keleivio Administracijos gaunamas 1969 metų kalendorius, kaina \$1.00

KELEIVIS

636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127